

ДЕТСКА ГРАДИНА "МИР"
гр. Пловдив, район „Западен“, ул. „Знаме“ 6, gmail: mir@dg.plovdiv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор – Марияна Шилева

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕЦА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

I. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ И ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за превенция на ранното напускане на предучилищното образование е разработена в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование, Закона за закрила на детето, Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование, Наредбата за приобщаващото образование, Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021–2030 г.), както и с действащите стратегически и програмни документи на Министерството на образованието и науката, насочени към осигуряване на равен достъп до качествено образование, приобщаване и задържане на всяко дете в образователната система. Програмата е част от политиката на ДГ „Мир“ за осигуряване на достъпна, подкрепяща и безопасна образователна среда, която гарантира правото на всяко дете на качествено предучилищно образование, съобразено с неговите индивидуални потребности, възможности и темп на развитие.

Превенцията на ранното напускане започва още в периода на предучилищното образование. Редовното посещаване на детската градина подпомага успешната социализация, изграждането на основни знания, умения и компетентности, развитието на езиковите способности, емоционалната стабилност и готовността за училище. Всяко продължително прекъсване на участието в образователния процес увеличава риска от обучителни затруднения, социална изолация и последващо отпадане от образователната система.

ДГ „Мир“ разглежда превенцията на ранното напускане като непрекъснат процес, основан на ранно идентифициране на рисковите фактори, своевременно предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, активно партньорство със семейството и ефективно взаимодействие с компетентните институции.

В детската градина се прилага комплексен подход, който съчетава приобщаващо образование, индивидуална подкрепа, позитивна образователна среда и съвременни педагогически практики, включително и педагогиката на Мария Монтесори, насочени

към стимулиране на самостоятелността, личната активност и цялостното развитие на детето.

Настоящата програма определя основните направления, мерките и дейностите за превенция на ранното напускане, както и механизмите за наблюдение, координация и оценка на тяхната ефективност. Нейното изпълнение е ангажимент на целия екип на детската градина, на родителите и на всички институции, които работят за защита на най-добрия интерес на детето.

II. АНАЛИЗ НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА РАННО НАПУСКАНЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Превенцията на ранното напускане на предучилищното образование е насочена към своевременното разпознаване на факторите, които могат да възпрепятстват редовното посещаване на детската градина и пълноценното участие на детето в образователния процес.

Рискът от отпадане обикновено е резултат от съвкупност от социални, семейни, здравни, образователни и личностни фактори. Ето защо е необходимо системно наблюдение върху развитието на всяко дете и предприемане на навременни превантивни мерки.

Основни рискови фактори

1. Семейни фактори

- недостатъчна ангажираност на родителите към образователния процес;
- затруднена комуникация между семейството и детската градина;
- семейни конфликти, разделени родители или продължително отсъствие на родител;
- неблагоприятна семейна среда;
- ниска мотивация за редовно посещаване на детската градина.

2. Социално-икономически фактори

- безработица или ниски доходи в семейството;
- неблагоприятни социално-икономически условия в семейството;
- честа смяна на местоживеенето;
- миграция на семейството в страната или чужбина;
- ограничен достъп до социални услуги.

3. Здравни фактори

- чести заболявания и продължителни отсъствия;
- хронични заболявания;
- необходимост от обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- наличие на специални образователни потребности, когато не са своевременно установени и подкрепени;
- необходимост от работа със специалисти.

4. Образователни фактори

- затруднения при адаптацията към детската градина;

- ниска мотивация за участие в образователните дейности;
- затруднения в комуникацията и социалното взаимодействие;
- пропуски в развитието на езиковите, познавателните и социалните умения;
- чести неизвинени отсъствия.

5. Психоемоционални фактори

- тревожност при раздяла с родителите;
- затруднения в общуването с връстници;
- ниска самооценка;
- прояви на агресивно или изолирано поведение;
- емоционална нестабилност и ниска устойчивост при промени.

6. Институционални фактори

- недостатъчно активно партньорство между детската градина и семейството;
- забавено установяване на потребностите на детето;
- недостатъчна координация между институциите при работа с деца в риск;
- необходимост от своевременно предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Индикатори за наличие на риск

За потенциален риск от ранно напускане могат да се приемат:

- чести и продължителни отсъствия;
- трайно намалена посещаемост;
- трудна адаптация към условията в детската градина;
- липса на съдействие от страна на родителите;
- затруднения в социалната адаптация;
- прояви на проблемно поведение;
- системно неизпълнение на препоръките на педагогическите специалисти;
- данни за социален, здравен или семеен риск;
- необходимост от допълнителна подкрепа, която не е осигурена своевременно.

Установяването на един или повече рискови фактори не означава, че детето ще прекъсне участието си в предучилищното образование. Те служат като основание за ранно предприемане на координирани действия от педагогическия екип, психолога, родителите и компетентните институции с цел предотвратяване на риска и осигуряване на успешното развитие на детето.

III. ЦЕЛ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Основна цел

Осигуряване на условия за пълноценно участие на всяко дете в предучилищното образование чрез прилагане на ефективни превантивни мерки, ранно идентифициране на риска, предоставяне на своевременна подкрепа и активно партньорство със семейството и компетентните институции.

Специфични цели

- Осигуряване на равен достъп до качествено предучилищно образование за всички деца.
- Предотвратяване на отсъствията и риска от преждевременно напускане на детската градина.
- Ранно идентифициране на деца в риск и предприемане на навременни мерки за подкрепа.
- Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие съобразно индивидуалните потребности на всяко дете.
- Създаване на позитивна, безопасна и приобщаваща образователна среда, която насърчава активното участие на децата в образователния процес.
- Повишаване на мотивацията на родителите за активно сътрудничество с детската градина.
- Разширяване на партньорството с институции и организации, работещи в интерес на детето и семейството.
- Повишаване професионалната компетентност на педагогическите специалисти за работа с деца в риск и техните семейства.
- Изграждане на устойчива система за наблюдение, анализ и оценка на факторите, водещи до риск от ранно напускане на предучилищното образование.

Принципи на програмата

Изпълнението на програмата се основава на следните принципи:

Зачитане правата и най-добрия интерес на детето – всички дейности се планират и реализират в съответствие с индивидуалните потребности, възможности и права на всяко дете.

Равен достъп и недопускане на дискриминация – всяко дете има право на качествено предучилищно образование независимо от социален статус, етническа принадлежност, здравословно състояние, майчин език, религия или семейна среда.

Приобщаващо образование – осигуряване на подкрепяща образователна среда, която гарантира участието и развитието на всяко дете според неговите индивидуални потребности.

Ранна превенция – своевременно установяване на рисковите фактори и предприемане на координирани мерки преди възникване на трайни затруднения.

Индивидуален подход – планиране и реализиране на мерки, съобразени с възрастта, развитието, интересите и възможностите на всяко дете.

Партньорство и сътрудничество – активно взаимодействие между детската градина, семейството, институциите и местната общност при осигуряване на подкрепа за детето.

Конфиденциалност и професионална етика – информацията за децата и техните семейства се използва единствено за целите на подкрепата при спазване на нормативните изисквания за защита на личните данни и професионалната етика.

Последователност и устойчивост – превантивните дейности се реализират системно през цялата учебна година, като резултатите се анализират и използват за усъвършенстване на работата.

IV. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

За постигане целите на настоящата програма в ДГ „Мир“ се реализират взаимно свързани дейности, насочени към ранно идентифициране на риска, осигуряване на подкрепяща образователна среда и активно взаимодействие със семейството и институциите.

1. Ранно идентифициране на деца в риск

Мерки:

- проследяване на посещаемостта на децата и анализ на отсъствията;
- наблюдение върху адаптацията, развитието и поведението на всяко дете;
- своевременно установяване на фактори, които могат да доведат до риск от отпадане;
- идентифициране на деца, нуждаещи се от обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- провеждане на индивидуални разговори с родителите при установяване на риск;
- водене на необходимата документация съгласно нормативните изисквания.

2. Осигуряване на подкрепяща и приобщаваща образователна среда

Мерки:

- прилагане на индивидуален подход към всяко дете;
- създаване на спокойна, безопасна и стимулираща образователна среда;
- използване на разнообразни педагогически методи и интерактивни форми на обучение;
- прилагане на педагогиката на Мария Монтесори за насърчаване на самостоятелността, инициативността и активното участие на децата;
- организиране на дейности, които подпомагат социализацията и развитието на социално-емоционалните умения;
- осигуряване на равни възможности за участие на всички деца в образователния процес.

3. Предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие

Мерки:

- своевременно предоставяне на обща подкрепа за личностно развитие;
- организиране на допълнителна подкрепа при наличие на установени потребности;
- работа в екип между педагогическите специалисти, психолога и останалите специалисти;
- изготвяне и изпълнение на индивидуални планове за подкрепа, когато е необходимо;
- проследяване ефективността на предприетите мерки и актуализиране на дейностите при необходимост.

4. Активно партньорство със семейството

Мерки:

- изграждане на отношения на доверие и взаимно уважение с родителите;
- индивидуални консултации при необходимост;
- своевременно информиране на родителите за развитието и напредъка на детето;
- насърчаване участието на родителите в инициативи, празници, открити практики и образователни дейности;
- подкрепа на родителите при преодоляване на затруднения, свързани с адаптацията и редовното посещаване на детската градина;
- съвместно планиране на мерки за подкрепа при наличие на риск.

5. Междуетноститутитионално сътрудничество

Мерки:

- взаимодействие с Регионалното управление на образованието;
- сътрудничество с Дирекция „Социално подпомагане“, Отдел „Закрила на детето“ и други компетентни институции при работа по конкретни случаи;
- взаимодействие с Регионалната здравна инспекция, лечебни заведения и медицински специалисти при необходимост;
- партньорство с община Пловдив и други институции и организации, работещи в интерес на детето;
- участие в междуетноститутитионални срещи и екипи при случаи, изискващи координирани действия.

6. Повишаване професионалната компетентност на педагогическите специалисти

Мерки:

- участие във вътрешни и външни квалификационни форми;
- обмен на добри педагогически практики;
- прилагане на съвременни подходи за превенция на ранното напускане;
- повишаване компетентностите за работа с деца в риск и техните семейства;
- усъвършенстване на уменията за ранно разпознаване на рисковите фактори и ефективно взаимодействие с институциите.

7. Проследяване и оценка на ефективността

Мерки:

- периодичен анализ на посещаемостта на децата;
- проследяване резултатите от предприетите мерки за подкрепа;
- анализ на причините за отсъствия и риск от отпадане;
- обсъждане на резултатите на заседания на Педагогическия съвет и екипите за подкрепа за личностно развитие;
- актуализиране на мерките при необходимост с оглед повишаване ефективността на програмата.

V. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

№	Дейност	Отговорни лица	Срок	Индикатор за изпълнение
1.	Проследяване на ежедневната посещаемост на децата и анализ на отсъствията	Учители по групи, директор	Текущ	Брой неизвинени и продължителни отсъствия.
2.	Ранно идентифициране на деца в риск чрез педагогическо наблюдение и анализ на развитието.	Учители, психолог	Текущ	Установени деца в риск и предприети своевременни мерки.
3.	Провеждане на индивидуални консултации с родители при установяване на риск.	Учители, психолог, директор	При необходимост	Проведени срещи и документираните препоръки.
4.	Предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	ЕПЛР, координатор по подкрепа за личностно развитие, психолог, учители	Текущ	Предоставена подкрепа съобразно индивидуалните потребности.
5.	Изготвяне и изпълнение на планове за подкрепа при необходимост.	ЕПЛР	При необходимост	Изготвени и изпълнявани планове за подкрепа.
6.	Организиране на дейности за успешна адаптация на новоприетите деца.	Учители, психолог	Септември – октомври	Успешно адаптирани деца и намалени затруднения при адаптацията.
	Осигуряване на позитивна,		Постоянен	Добър психологически

7.	безопасна и приобщаваща образователна среда.	Целият педагогически екип		климат и активно участие на децата.
8.	Прилагане на съвременни педагогически подходи и педагогиката на Мария Монтесори.	Педагогически специалисти	Постоянен	Повишена активност, самостоятелност и ангажираност на децата.
9.	Организиране на инициативи с активно участие на родителите.	Учители, директор	По годишен план	Повишена родителска активност и партньорство.
10.	Информиране на родителите относно значението на редовното посещаване на детската градина.	Учители, директор	През учебната година	Повишена информираност и редовна посещаемост.
11.	Взаимодействие с Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, РУО, РЗИ и други компетентни институции при случаи на риск.	Директор, координатор по подкрепа за личностно развитие	При необходимост	Осъществени съвместни действия и предприети мерки.
12.	Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти по теми, свързани с приобщаващото образование и превенцията на ранното напускане.	Директор	Съгласно плана за квалификационната дейност	Проведени обучения и приложени добри практики.

13.	Анализ на резултатите от изпълнението на програмата и планиране на последващи мерки.	Директор, Педагогически съвет	Май – юни	Изготвен анализ и набелязани мерки за следващата учебна година.
-----	--	----------------------------------	-----------	---

VI. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Мониторингът на изпълнението на настоящата програма има за цел да проследява ефективността на предприетите мерки за превенция на ранното напускане на предучилищното образование и своевременно да отчита необходимостта от тяхното актуализиране.

Проследяването на изпълнението се осъществява чрез:

- системно наблюдение на посещаемостта на децата;
- анализ на причините за отсъствията и предприетите мерки;
- наблюдение на процеса на адаптация и развитието на всяко дете;
- проследяване на резултатите от предоставената обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;
- анализ на взаимодействието с родителите и институциите;
- периодично обсъждане на случаите на деца в риск на заседания на Екипа за подкрепа за личностно развитие и Педагогическия съвет;
- анализ на изпълнението на планираните дейности и постигнатите резултати.

Мониторингът се осъществява от директора на детската градина със съдействието на координатора по предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, педагогическите специалисти, психолога и останалите членове на екипа.

Оценката на изпълнението на програмата се извършва ежегодно в края на учебната година въз основа на:

- анализа на посещаемостта;
- броя на децата, за които са предприети превантивни мерки;
- резултатите от предоставената подкрепа;
- ефективността на взаимодействието със семействата и институциите;
- степента на изпълнение на планираните дейности;
- предложенията на педагогическите специалисти за подобряване на програмата.

При необходимост програмата се актуализира с решение на Педагогическия съвет в съответствие с настъпилите нормативни промени, установените потребности и анализа на постигнатите резултати.

VII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Настоящата **Програма за превенция на ранното напускане на деца от предучилищното образование** е разработена в съответствие с действащата нормативна уредба в системата на предучилищното образование и е част от политиката на ДГ „Мир“ за осигуряване на равен достъп, качествено образование и приобщаваща образователна среда.
2. Програмата се изпълнява от директора, педагогическите специалисти, психолога, координатора по предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, медицинския специалист и непедагогическия персонал съобразно техните компетентности и отговорности.
3. За успешното изпълнение на програмата детската градина осъществява активно партньорство с родителите, Регионалното управление на образованието, Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, Регионалната здравна инспекция, община Пловдив и други институции и организации, работещи в интерес на детето.
4. Контролът по изпълнението на програмата се осъществява от директора на детската градина.
5. Настоящата програма се приема с решение на Педагогическия съвет, отразено в Протокол № 1/15.09.2026 г., и се утвърждава със Заповед №РД-07-29/15.09.2026г. на директора на ДГ „Мир“.
6. Програмата влиза в сила от датата на утвърждаването ѝ и се прилага през учебната 2026/2027 година.
7. Програмата подлежи на ежегоден анализ, оценка на изпълнението и при необходимост се актуализира с решение на Педагогическия съвет.